

แนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 20 จังหวัดชุมพร

Guidelines for School Administration to Develop Students' career skills at at Ratchaprachanukroh School 20, Chumphon Province.

กัญญาณัฐ สีเตา¹ และอภิชาติ เลนะนันท์²

Kanyanat Sitao¹ and Apichat Lenanant²

¹นักศึกษา ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

²อาจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

¹Master Student of Educational Administration, Faculty of Education, Petchaburi Rajabhat University

²Lecturer from the Educational Administration, Faculty of Education, Petchaburi Rajabhat University

Corresponding Author Email: tonpai_23@hotmail.com

Received: 2 September 2021

Revised: 1 October 2021

Accepted: 6 October 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 20 จังหวัดชุมพร 2. เพื่อศึกษาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 20 จังหวัดชุมพร และ 3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 20 จังหวัดชุมพร เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารโรงเรียน ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 20 จังหวัดชุมพร จำนวน 56 คน ที่มาจากการเลือกแบบเจาะจง แล้วนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันในการบริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}= 4.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ทักษะอาชีพของนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}= 4.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายทักษะพบว่าอยู่ในระดับมากทุกทักษะ และ 3) แนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 20 จังหวัดชุมพร พบว่า (1) โรงเรียนควรกำหนดมีเป้าหมายให้นักเรียนมีอาชีพทุกคน และบรรจุในหลักสูตรของโรงเรียนให้นักเรียนได้เรียนในรายวิชา และมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าวัสดุในการฝึกอาชีพ (2) โรงเรียนควรกำหนดระบบการปรับปรุงแก้ไขผลการดำเนินงานโดยอาศัยความช่วยเหลือจากฝ่ายอื่นๆ ในการแก้ปัญหาให้ลุล่วง (3) โรงเรียนควรจัดให้เด็กอยู่หอพักเป็นรายอาชีพ และมีการประกอบการมากกว่าหนึ่งอาชีพ (4) โรงเรียนควรจัดกิจกรรมเสริมความเป็นผู้นำอย่างต่อเนื่อง และ (5) โรงเรียนควรมุ่งเน้นให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่เป็นคนดี และมีความสามารถสูงก็จะมีโอกาสศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น

คำสำคัญ: ทักษะอาชีพ, โรงเรียนราชประชานุเคราะห์

Abstract

The purposes of this study were to study 1. school administration to develop students' vocational skills at Ratchaprachanukroh 20, Chumphon Province. 2. students' vocational skills at Ratchaprachanukroh 20, Chumphon Province. And 3. Guidelines for School Administration to Develop students' vocational skills at Ratchaprachanukroh School 20, Chumphon Province. It is a combination of quantitative and qualitative research.

The research tool was a questionnaire. The sample group was School administrators, teachers and school committees Ratchaprachanukroh School 20, Chumphon Province, 56 students from a specific selection. The data obtained from the questionnaire were then analyzed using descriptive statistics. consists of average and standard deviation and the data obtained from the group discussion for content analysis. The results showed that: 1) The current situation of school administration to develop students' vocational skills was at a high level ($\bar{x}= 4.09$). When considering each aspect, it was at a high level in every aspect, sorted by average in descending order: Plan, Do, Check, and Act. 2) Students' vocational skills in overall was at a high level ($\bar{x}= 4.04$). When considering each skill, it were at a high level, sorted by average by descending, the issues on average higher than others was flexibility and adaptability, followed by initiative and self-guiding. The less average than the others was leadership. And 3) Guidelines for school administration to develop students' vocational skills found that (1) school should set goals for all students to have careers included in the school curriculum for students to study in the course, and there is a budget allocated for the cost of materials for vocational training. (2) school should establish a system for improving performance with the help of other parties for solving the problem. (3) school should arrange for children to live in dormitories on a professional basis, and having more than one career. (4) school should continually provide leadership enhancement activities. And (5) school should focus on cultivating students with good qualities, and with high abilities that they will have the opportunity to study at a higher level.

Keywords: Vocational Skills, Ratchaprachanukroh School.

บทนำ

การพัฒนาทักษะอาชีพให้แก่นักเรียนและเยาวชนของชาตินั้น กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายและจุดเน้นการจัดการศึกษา ปีงบประมาณ 2562 โดยยึดกรอบการปฏิรูปการศึกษา น้อมนำพระราชกระแสของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ด้านการศึกษาที่ต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้เด็ก เยาวชน และผู้เรียนมีทัศนคติที่ถูกต้องในเรื่องสถาบันหลักของชาติสร้างพื้นฐานชีวิต (อุปนิสัย) ที่เข้มแข็ง สร้างความรู้ ทักษะเพื่อให้มีอาชีพ มีงานทำ และได้นำเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ด้านการเสริมสร้างศักยภาพและทรัพยากรมนุษย์ ที่มุ่งให้คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561, น.8)

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 20 จังหวัดชุมพร ได้รับโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม จากพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ขณะทรงครองราชย์เป็นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ทรงโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ในพระบรมราชูปถัมภ์ ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ ประกาศจัดตั้งโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 20 จังหวัดชุมพร ขึ้นเป็นกรณีพิเศษและเร่งด่วนตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 31 มกราคม 2533 แก่บุตรหลานของผู้ประสบวาทภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2532 ให้เป็นโรงเรียนที่เด็ก ๆ ที่ขาดโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดชุมพรและจังหวัดใกล้เคียงมาเข้าเรียนแบบกินอยู่ประจำในโรงเรียนโดยรัฐเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายเป็นอาหาร เครื่องนุ่งห่ม เครื่องเขียนแบบเรียนและอื่น ๆ ให้โดยไม่มีข้อผูกพันใด ปัจจุบันโรงเรียนมีหน้าที่ดำเนินการจัดการศึกษาให้แก่เด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาที่ไม่สามารถเข้ารับการศึกษานอกระบบปกติทั่วไปได้ เนื่องจากประสบปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และปัญหาทางด้านภูมิศาสตร์อาทิ เด็กเร่ร่อน เด็กถูกใช้แรงงานเด็กกำพร้า เด็กที่ถูกล่อลวงละเมิดทางร่างกายและทางเพศ เด็กที่อยู่ใน

ภาวะเสี่ยงต่อการถูกชักนำให้ประกอบอาชีพอันไม่พึงประสงค์ เด็กที่ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติหรือเด็กที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารห่างไกล เด็กยากจน ยากไร้เด็กแหล่งชุมชนแออัดบุตรกรรมกรก่อสร้าง เด็กที่ได้รับผลกระทบจากเอดส์ เด็กที่มีปัญหาสุขภาพติด บุตรหลานของผู้ที่ถูกคุกคามจากการก่อการร้าย ตลอดถึงเด็กด้อยโอกาสในลักษณะอื่น ๆ โดยจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจัดการศึกษาในรูปแบบโรงเรียนประจำรอยเปอร์เซ็นต์ (โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 20, 2561, น.3)

จากการศึกษาผลการจัดการศึกษา และปัญหาอุปสรรคของ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 20 จังหวัดชุมพร พบว่าโรงเรียนได้กำหนดให้มีการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับอาชีพ ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่เป็นเด็กที่มีปัญหาครอบครัวยากจน และปัญหาครอบครัวแตกแยก เมื่อจบการศึกษาจากโรงเรียนไปก็มีโอกาสศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยน้อยมาก ดังนั้นนักเรียนที่จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจึงควรมีทักษะอาชีพเพื่อให้นักเรียนมีความรู้และทักษะในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์มีทัศนคติที่ดีต่องาน และเห็นคุณค่าของการทำงานเป็นพื้นฐานที่จะเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวันของนักเรียนด้วยและเป็นฐานสำหรับการพัฒนา เพื่อเพิ่มพูนทักษะต่อไปในอนาคต แต่ด้วยในสภาวะปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงสังคมอย่างรวดเร็วทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลาย ๆ ด้าน โดยพบว่า โรงเรียนมีการสอนทักษะอาชีพทางการเกษตร งานบริการ งานช่างและอาชีพอื่น ๆ ดังนี้ กิจกรรมเสริมสวย ช่างเชื่อม เกษตร งานบริการ (รีสอร์ท) การทอผ้าพื้นบ้าน เลี้ยงวัว เลี้ยงสุกร ดนตรี นาฏศิลป์ ปั้นจัตสลัก ขนมหไทย ร้านอาหาร และกิจกรรมเปิดตลาดวันเสาร์ – อาทิตย์ (สอ.) โดยให้นักเรียนฝึกได้รับประสบการณ์จริง ปฏิบัติจริง ส่งผลให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตลอดทุกที่ทุกเวลาตั้งที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, น.13) ต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ รู้จักคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เกิดการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อีกทั้งยังส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน นวัตกรรม และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา ตลอดจน จัดการเรียนรู้อให้เกิดได้ทุกที่ทุกเวลา

ดังนั้น จากการศึกษาปัญหา ความจำเป็น ภารกิจของโรงเรียน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาทักษะอาชีพที่จำเป็นในการประกอบอาชีพเพื่อให้นักเรียนสามารถรู้จักคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และสามารถทำงานสร้างรายได้เพื่อดำรงชีพได้อย่างมีคุณภาพ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 20 จังหวัดชุมพร ให้มีคุณภาพและเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 20 จังหวัดชุมพร
2. เพื่อศึกษาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 20 จังหวัดชุมพร
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 20 จังหวัดชุมพร

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Mixed Methods) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียน รวม 3 คน ครู จำนวน 43 คน และกรรมการสถานศึกษา จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 56 คน ที่มาจากการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งผลการประเมินค่าความเชื่อมั่นมีค่า 0.95 และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาโดยหาค่าความสอดคล้องของวัตถุประสงคกับข้อคำถาม (Index of Item-Objective Congruence: IOC) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, น.249) พบว่ามีค่า IOC เท่ากับ 0.67 - 1.00 และ 2) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาหาคุณภาพภาพของเครื่องมือ ได้แก่

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียน 3 คน ครู 43 คน และกรรมการสถานศึกษา 10 คน รวม 56 คน ด้วยแบบสอบถาม และ 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียน 3 คน ครู 10 คน และกรรมการสถานศึกษา 2 คน รวม 15 คน ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยการนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ด้วยการวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 20 จังหวัดชุมพร ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 20 จังหวัดชุมพร

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนสามารถแสดงได้ตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงสภาพปัจจุบันในการบริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนในภาพรวม N = 56

ลำดับที่	การบริหารสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1	การวางแผน	4.13	0.35	มาก
2	การปฏิบัติตามแผน	4.11	0.37	มาก
3	การตรวจสอบ	4.07	0.56	มาก
4	การปรับปรุงแก้ไข	4.05	0.50	มาก
รวมเฉลี่ย		4.09	0.37	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ การวางแผน ($\bar{x}=4.13$) การปฏิบัติตามแผน ($\bar{x}=4.11$) การตรวจสอบ ($\bar{x}=4.07$) และการปรับปรุงแก้ไข ($\bar{x}=4.05$) ตามลำดับ

2. ทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 20 จังหวัดชุมพร

ผลการวิจัยพบว่า สามารถแสดงได้ตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 20 จังหวัดชุมพร ในภาพรวม N = 56

ลำดับที่	ทักษะอาชีพ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1	ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว	4.09	0.40	มาก
2	ความคิดริเริ่มและการขึ้นนำตนเอง	4.05	0.41	มาก

3	ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม	4.04	0.42	มาก
4	การเพิ่มผลผลิตและความรู้รับผิดชอบ	4.01	0.37	มาก
5	ความเป็นผู้นำ	3.99	0.41	มาก
รวมเฉลี่ย		4.04	0.36	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 20 จังหวัดชุมพร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายทักษะพบว่าอยู่ในระดับมากทุกทักษะ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าประเด็นอื่น ๆ คือ ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว ($\bar{x} = 4.09$) รองลงมาคือ ความคิดริเริ่มและการขึ้นนำตนเอง ($\bar{x} = 4.05$) ส่วนทักษะที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทักษะอื่น ๆ คือ ความเป็นผู้นำ ($\bar{x} = 3.99$) ตามลำดับ

3. แนวทางบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 20 จังหวัดชุมพร

ผลการวิจัยพบว่า ประกอบด้วย

3.1 โรงเรียนควรกำหนดเป้าหมายให้นักเรียนมีอาชีพทุกคน และบรรจุคำอธิบายรายวิชา หรือมีหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนให้นักเรียนได้เรียนในรายวิชาต่าง ๆ และมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าวัสดุในการฝึกอาชีพ

3.2 ในกรณีที่มีปัญหาการดำเนินงาน โรงเรียนควรกำหนดระบบการปรับปรุงแก้ไขผลการดำเนินงานโดยอาศัยความช่วยเหลือจากฝ่ายอื่น ๆ ในการแก้ปัญหาให้ลุล่วง

3.3 เพื่อให้การพัฒนาทักษะอาชีพเป็นไปตามที่กำหนดและตรวจสอบผลได้ โรงเรียนจัดให้เด็กอยู่หอพักเป็นรายอาชีพ และมีการประกอบการนอกเหนือจากอาชีพที่เป็นอยู่

3.4 โรงเรียนควรมีการประสานความร่วมมือภายในและภายนอกเพื่อจัดกิจกรรมเสริมความเป็นผู้นำ เช่น การจัดตั้งชมรมอาชีพ การเลือกตั้งกรรมการนักเรียน และการประชุมสภานักเรียน เป็นต้น

3.5 การจัดการศึกษาโรงเรียนควรมุ่งเน้นให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่เป็นคนดี และมีความสามารถสูงก็จะมีโอกาสศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 20 จังหวัดชุมพร ผู้วิจัยสามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 20 จังหวัดชุมพร พบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ การวางแผน ($\bar{x} = 4.13$) การปฏิบัติตามแผน ($\bar{x} = 4.11$) การตรวจสอบ ($\bar{x} = 4.07$) และการปรับปรุงแก้ไข ($\bar{x} = 4.05$) ตามลำดับ

2. เพื่อศึกษาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 20 จังหวัดชุมพร พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายทักษะพบว่าอยู่ในระดับมากทุกทักษะ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าประเด็นอื่น ๆ คือ ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว ($\bar{x} = 4.09$) รองลงมาคือ ความคิดริเริ่มและการขึ้นนำตนเอง ($\bar{x} = 4.05$) ส่วนทักษะที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทักษะอื่น ๆ คือ ความเป็นผู้นำ ($\bar{x} = 3.99$) ตามลำดับ

3. เพื่อศึกษาแนวทางบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 20 จังหวัดชุมพร พบว่า ประกอบด้วย 3.1) โรงเรียนควรกำหนดเป้าหมายให้นักเรียนมีอาชีพทุกคน และบรรจุคำอธิบายรายวิชา หรือมีหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนให้นักเรียนได้เรียนในรายวิชาต่าง ๆ และมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าวัสดุในการฝึกอาชีพ 3.2) ในกรณี

ที่มีปัญหาการดำเนินงาน โรงเรียนควรกำหนดระบบการปรับปรุงแก้ไขผลการดำเนินงานโดยอาศัยความช่วยเหลือจากฝ่ายอื่น ๆ ในการแก้ปัญหาให้ลุล่วง 3.3) เพื่อให้การพัฒนาทักษะอาชีพเป็นไปตามที่กำหนดและตรวจสอบผลได้ โรงเรียนจัดให้เด็กอยู่หอพักเป็นรายอาชีพ และมีการประกอบการนอกเหนือจากอาชีพที่เป็นอยู่ 3.4) โรงเรียนควรมีการประสานความร่วมมือภายในและภายนอก เพื่อจัดกิจกรรมเสริมความเป็นผู้นำ เช่น การจัดตั้งชมรมอาชีพ การเลือกตั้งกรรมการนักเรียน และการประชุมสภานักเรียน เป็นต้น และ 3.5) การจัดการศึกษาโรงเรียนควรมุ่งเน้นให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่เป็นคนดี และมีความสามารถสูงก็จะมีโอกาสศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องแนวทางบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 20 จังหวัดชุมพร มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพปัจจุบันในการบริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และด้านการวางแผนมีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องมาจาก การบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ต้องอาศัยกระบวนการบริหารที่มีคุณภาพ ซึ่งวงจร PDCA เป็นกระบวนการบริหารที่ได้รับการยอมรับกันอย่างแพร่หลายจากองค์กรทั่วโลก รวมถึงองค์การการศึกษาที่สามารถนำมาใช้ได้อย่างเป็นระบบ ดังที่ เดมมิ่ง (Deming; อ้างถึงในดวงจิตา พุตระกูล, 2554, น.12) กล่าวว่า การจัดการอย่างมีคุณภาพเป็นกระบวนการที่ดำเนินการต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลผลิตและบริการที่มีคุณภาพขึ้น โดยหลักการที่เรียกว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) หรือวงจรเดมมิ่ง ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชร พิสิทธิ์ (2555, บทคัดย่อ) ทำวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อสภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถาบันอุดมศึกษา เขตจังหวัดนนทบุรี พบว่า ระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถาบันอุดมศึกษา เขตนนทบุรี ภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านการวางแผนปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

ส่วนผลการวิจัยที่พบว่า สภาพปัจจุบันในการบริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน ด้านการปรับปรุงแก้ไข มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ นั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การปรับปรุงแก้ไข เป็นขั้นสุดท้ายของวงจร PDCA ซึ่งมักเป็นจุดอ่อนของวงจร โดยพรสวรรค์ ศิริวัฒน์ (2554, น.25) กล่าวว่า การปรับปรุงแก้ไขเป็นกิจกรรมการปรับปรุงแก้ไขผลการปฏิบัติงานซึ่งถ้าหากกระบวนการบริหารหรือผลการปฏิบัติงานที่ได้ยังไม่บรรลุผลสำเร็จก็จะมีกระบวนการเริ่มต้นใหม่อีกครั้งหนึ่ง ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชร พิสิทธิ์ (2555, บทคัดย่อ) ทำวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อสภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถาบันอุดมศึกษาเขตจังหวัดนนทบุรี ที่พบว่า ด้านการตรวจสอบหรือการประเมิน มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผลการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 20 จังหวัดชุมพร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากโรงเรียนให้ความสำคัญกับการสร้างอาชีพให้แก่ นักเรียน ตามคำขวัญหนึ่งคนหนึ่งอาชีพ โดยนักเรียนจำนวนมากที่ไม่สามารถเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัยสามารถประกอบอาชีพส่วนตัวได้ และคนที่มีโอกาสก็ไปศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยได้เช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของพรรัตน์ มีลอด (2558, น.65) ที่ได้ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียน โรงเรียนบ้านป่าสักไก่ ผลการศึกษาพบว่า สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียน โรงเรียนบ้านป่าสักไก่ ในภาพรวมและทุกด้าน และงานวิจัยของปณิตดา นกแก้ว (2562, น.74) ที่ทำวิจัยเรื่อง ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสมุทรปราการ ที่พบว่า ทักษะอาชีพของนักเรียนทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า แนวทางบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 20 จังหวัดชุมพร พบว่า 1) โรงเรียนควรกำหนดเป้าหมายให้นักเรียนมีอาชีพทุกคน และบรรจุในหลักสูตรของโรงเรียนให้นักเรียนได้เรียนในรายวิชา และมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าวัสดุในการฝึกอาชีพ 2) โรงเรียนควรปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานโดยอาศัยความช่วยเหลือจากฝ่ายอื่น ๆ ในการแก้ปัญหาให้ลุล่วง 3) โรงเรียนควรจัดให้นักเรียนอยู่หอพักเป็นรายกลุ่มอาชีพ และมีการประกอบการนอกเหนือจากรายอาชีพที่เป็นอยู่ 4) โรงเรียนควรจัดกิจกรรมเสริมความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบให้นักเรียนอย่างต่อเนื่อง และ 5) โรงเรียนควรมุ่งเน้นให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่เป็นคนดี และมีความสามารถสูงก็จะมีโอกาสศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดตั้งโรงเรียนมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนที่มีปัญหาได้รับโอกาสในการศึกษาต่อและมีอาชีพในอนาคต โรงเรียนจึงกำหนดเป้าหมายเกี่ยวกับการมีอาชีพของนักเรียนไว้ในหลักสูตรของโรงเรียน และมีคุณลักษณะอื่น ๆ ที่จะช่วยให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังงานวิจัยของปนัดดา นกแก้ว (2562, น.74) ทำวิจัยเรื่อง ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสมุทรปราการ ที่พบว่า แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ควรส่งเสริมนักเรียนในด้านที่นักเรียนสนใจให้รู้จักตนเอง พัฒนาทักษะความคิดริเริ่มและการชี้นำตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการเข้าสังคม ส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักเรียนรู้ถึงการเพิ่มผลผลิตให้มีคุณภาพในสังคม มุ่งพัฒนาผู้เรียนในทุกด้านทั้งความรู้ ทักษะ อารมณ์ ให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อตนเองเห็นคุณค่าในตนเอง และรู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ ส่งเสริมการมีคุณธรรมความรับผิดชอบ ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นซึ่งเป็นพื้นฐานของผู้นำ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า การบริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน ด้านการปรับปรุงแก้ไขมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ นั้น โรงเรียนควรวางระบบการปรับปรุงแก้ไขให้มีความชัดเจน และมีกลไกการปรับปรุงแก้ไขกำหนดเพื่อความเข้าใจของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า ทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 20 จังหวัดชุมพร มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ นั้น โรงเรียนควรมีการประสานความร่วมมือภายในและภายนอกเพื่อจัดกิจกรรมเสริมความเป็นผู้นำ เช่น การจัดตั้งชมรมอาชีพ การเลือกตั้งกรรมการนักเรียน และการประชุมสภานักเรียน เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเชิงปริมาณเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ควรศึกษาวิจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาอย่างดีจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ เสนอนันท์ อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญส่ง ประธานกรรมการสอบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ สุจริตรักษ์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตรวจสอบ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.เอื้อมพร โสภณรักษ์กุล อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี อาจารย์ ดร.ดำรง ตุ่มทอง อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี และนายสวัสดิ์ บรรจงพาต ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ จังหวัดพังงา ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขเครื่องมือในการ

เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนวันทามาริอา ปราณบุรี ที่ให้ความอนุเคราะห์ให้เก็บข้อมูลเพื่อทดลองใช้เครื่องมือ และโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ที่ได้ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้เป็นเครื่องบูชาให้บิดามารดา ญาติพี่น้อง เพื่อนร่วมรุ่น และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจในการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- ดวงธิดา พุทธระกูล. (2554). *กระบวนการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของนักเรียนโรงเรียนโรงเรียนวิถีพุทธ ในอำเภอปากพลี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ปนัดดา นกแก้ว. (2562). *ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสมุทรปราการ*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- พรสวรรค์ ศิริวัฒน์. (2554). *การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิด โดยใช้หลักการบริหารวงจร PDCA โรงเรียนบ้านโชคนาสาม อำเภอปราสาท สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุรินทร์ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- พศรัตน์ มีลอด. (2558). *แนวทางการจัดการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียน โรงเรียนบ้านป่าสักไก่อ*. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*. 9(20), น.65-74.
- พัชร พิสิฐ. (2555). *ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อสภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของ สถาบันอุดมศึกษา เขตจังหวัดนนทบุรี*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.
- โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 20. (2561). *ประวัติโรงเรียน*. สืบค้นเมื่อ 12 กันยายน 2562, จาก http://www.rpk20.ac.th/datashow_203871
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ.